

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TE VILVOORDE, BRUSSELSESTEENWEG EN LENTERIK WIJK

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 476

Rapport opgemaakt door: Gabriella Kaszas

Kontichsesteenweg 38

2630 Aartselaar

Mei - Juli 2017

Dossiernr. 21632 (intern)

2017G27(AOE)

VIL3039A en B (extern)

Aartselaar

INHOUD

1	Inleiding.....	4
2	Gemotiveerd advies	5
2.1	Tracé	5
2.2	Terrein voor grondverbetering.....	6
2.3	Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	6
3	Bibliografie.....	7

LIJST VAN FIGUREN

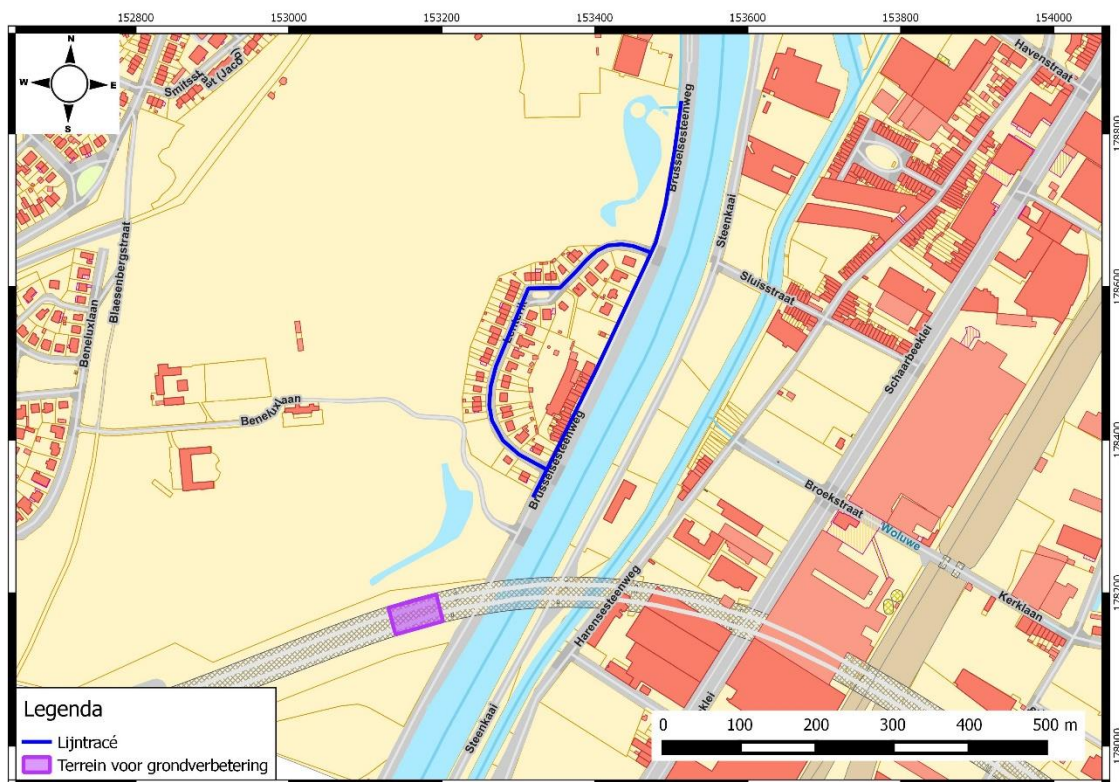
Figuur 1: Overzichtskaart (GRB) met aanduiding van het onderzoeksgebied voor de bureaustudie: het tracé is in blauw weergegeven, het terrein voor grondstapeling en -verbetering in paars. (Bron: Geopunt 2017) 4

DEEL 3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 INLEIDING

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de geplande aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in Brusselsesteenweg en Lenterik wijk te Vilvoorde. Langsheen het tracé is al riolering aanwezig, de bestaande riolering wordt gemoderniseerd en uitgebreid. De nieuwe situatie zal erin bestaan dat het regenwater wordt afgevoerd via de straatkolken naar een regenwaterbuis, de bestaande gracht, de te herprofileren gracht of een nieuwe gracht. Het afvalwater wordt afgevoerd via een nieuwe rioolbuis. Op het tracé worden de buizen aangelegd via open sleuven. Tijdens de werken zal ook een terrein voor grondverbetering voorzien worden.

De beoogde opbraak van het wegdek en graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3.000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem de 1.000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een bouwvergunning een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Gezien het tracé over een openbare weg loopt, is onderzoek met ingreep in de bodem voorlopig niet mogelijk. Het is daarnaast ook maatschappelijk niet gewenst dat de weg minimaal twee keer zou moeten opgebroken worden. Verder heeft de opdrachtgever de desbetreffende percelen nog niet in eigendom, waardoor er nog geen rechten zijn om deze gronden te betreden. Hierbij wordt bijgevolg een archeologienota opgemaakt op basis van bureauonderzoek.

Figuur 1: Overzichtskaart (GRB) met aanduiding van het onderzoeksgebied voor de bureaustudie: het tracé is in blauw weergegeven, het terrein voor grondstapeling en -verbetering in paars. (Bron: Geopunt 2017)

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Het doel van het bureauonderzoek is inzicht te verkrijgen over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische erfgoedwaarden in het onderzoeksgebied en een eventuele datering, bewaringsgraad, aard en verspreiding ervan. Op basis van een confrontatie van de resultaten van het bureauonderzoek met de door de opdrachtgever geplande bodemingrepen werd volgend advies opgesteld. We maken hiervoor een onderscheid tussen het tracé (tracé van de rioleringwerken en buffergracht) en het terrein voor grondverbetering. Het advies bepaalt welke specifieke maatregelen getroffen moeten worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek, de aanwezigheid en waardering van eventueel aanwezige archeologische sites en het potentieel tot kennisvermeerdering.

2.1 TRACÉ

Het gevoerde bureauonderzoek is naar onze mening volledig als archeologisch vooronderzoek bij aanvraag voor de aanleg en/of vernieuwing van de rioleringen en wegenis in Brusselsesteenweg en Lenterik wijk te Vilvoorde. Op basis van een analyse van de landschappelijke, historische, cartografische en archeologische gegevens over het projectgebied menen wij te kunnen besluiten dat er een relatief laag archeologisch potentieel is (of was) en dat de impact van de geplande werkzaamheden op het archeologisch bodemarchief minimaal is.

Op basis van cartografisch onderzoek kan gesuggereerd worden dat het tracé een lange geschiedenis kent als weg. Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier uit het eventueel aantreffen van dieper liggende structuren die zijn begraven onder het huidige dek. Het is echter de vraag in welke mate sporen, structuren en stratigrafieën bewaard zijn gebleven. Bij de aanleg van de huidige verhardingen en nutsleidingen en plaatselijke aanleg van riolering vonden namelijk grondversturende werken plaats. Over het hele studiegebied werd een weggroef aangelegd tot minstens 60cm onder het huidige loopvlak. Verder heeft de aanleg van eerdere nutsleidingen, langsheen een gedeelte van het tracé, de bovenste meter van de bodem verstoord. Er werd ook reeds riolering aangelegd. Dit heeft het bestaande gabarit een deel van het bodemarchief verstoord tot op een diepte van 2m. Een dergelijke diepte van de verschillende bodemingrepen verstoorde reeds de B-horizont en (lokaal) de bovenkant van de C-horizont waarin potentiële archeologische sporen zich bevinden. De kans is dan ook zeer klein tot nihil dat er nog archeologische resten aanwezig zijn ter hoogte van deze reeds verstoorde zones. Het moet hier ook opgemerkt worden dat afgravingswerken die gepaard gingen met het graven van de vaart langs het tracé mogelijks ook een negatieve impact hadden op de archeologische sporen.

Bijgevolg is het potentieel tot kennisvermeerdering, zeker bij in acht nemen van de aanwezige verstoringen langsheen het tracé, zeer klein. De wetenschappelijke meerwaarde van het tracé is dan ook uiterst gering. De beperkte archeologische aanwezigheid in de directe omgeving, de zeer beperkte kans op kennisvermeerdering die kan worden gehaald en een kosten-baten analyse zijn allen argumenten om een vrijgave van het hele tracé te adviseren. Bijgevolg dient er voor het tracé geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

2.2 TERREIN VOOR GRONDVERBETERING

Een tijdelijk terrein voor grondstapeling en –verbetering wordt voorzien op de openbare domein, langsheen de Brusselsesteenweg onder de Viaduct van Vilvoorde. Een oppervlakte van 3842 m² zal hiervan in gebruik genomen worden als opslagplaats voor grond en materiaal tijdens de duur van de geplande rioleringswerken. Een pakket teelaarde met een dikte van 30cm zal afgeschraapt worden. Tijdens de duur van de werken zal het terrein verder gebruikt worden als opslagplaats voor uitgegraven grond en materiaal. Bijgevolg dient het terrein toegankelijk te zijn voor zwaar werfverkeer wat een mogelijke bodemverdichting inhoudt.

Wat het terrein voor grondverbetering betreft lijkt een bureauonderzoek ons ook voldoende om een uitspraak te doen over de eventuele aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein. Cartografisch onderzoek wees uit dat het terrein voor grondstapeling en –verbetering steeds onbebouwd bleef terwijl het een landbouw gerelateerde functie vervulde doorheen de historische tijden. De bouw van de viaduct van Vilvoorde op de RO ging gepaard met grootschalige ingrepen in het bodem. Het terrein bevindt zich tussen de steunpillaren, waar de originele bodemopbouw in grote mate verstoort is geraakt.

Bijgevolg is het potentieel tot kennisvermeerdering, zeker in acht nemen van de aanwezige verstoringen op het terrein, is zeer klein. De wetenschappelijke meerwaarde van het terrein is uiterst gering. De beperkte archeologische aanwezigheid in de directe omgeving, de zeer beperkte kans op kennisvermeerdering die kan worden gehaald en een kosten-baten analyse zijn alleen argumenten om een vrijgave van het hele terrein te adviseren. Bijgevolg dient er voor het terrein voor grondverbetering geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

2.3 VOORZIENE AFWIJKINGEN TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Afwijkingen ten aanzien van de CGP worden niet voorzien. Indien er tijdens het uitvoeren van het veldwerk toch redenen hiervoor zijn, dan worden deze beschreven en met verantwoording opgenomen in het verslag van resultaten.

3 BIBLIOGRAFIE

- Bats M., J. Bastiaens & Ph. Crombé. 2006. "Prospectie en waardering van alluviale gebieden langs de Boven-Schelde. CAI-project 2003-2004." In Cousserier K., E. Meylemans & I. In 't Ven (red.) CAI-II *Thematische inventarisatie- en evaluatieonderzoek. VIOE-Rapporten 2*: 75-100.
- Bats M., B. Klinck, L. Meersschaert & J. Sergant. 2004. "Verkennd en waarderend booronderzoek in het alluvium van de Schelde." *Notae Praehistoricae* 24: 175-179.
- Belgisch Kenniscentrum over Welzijn op het Werk 2016: Werkzaamheden in de nabijheid van ondergrondse nutsleidingen [Online] [https://www.beswic.be/nl/blog/werkzaamheden-nabijheid-van-ondergrondse-nutsleidingen_\(geraadpleegd_op_17_januari_2017\)](https://www.beswic.be/nl/blog/werkzaamheden-nabijheid-van-ondergrondse-nutsleidingen_(geraadpleegd_op_17_januari_2017)).
- Borsboom A. & P. Verhagen. 2012. *KNA Leidraad. Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. Amsterdam: Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer.
- Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg 2016: Arbeidsreglementering [Online], <http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=387> (geraadpleegd op 17 mei 2017).
- Ghijssels Y. en J. Achten, 2015: Werken in de nabijheid van ondergrondse installaties. Praktische Gids voor Aannemers. Federale Verzekering, Brussel.
- Groenewoudt B.J. 1994. "Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden. (Proefschrift Universiteit van Amsterdam)". *Nederlandse Archeologische Rapporten 17*. Amersfoort: Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek.
- "Preventiemaatregelen" In: Veiligheidsnota's Bouwbedrijf: Werken Langs en In Sleuven. Vademecum van het nationaal actiecomité voor veiligheid en hygiëne in het bouwbedrijf N.A.V.B., 2002, bundel nr. 96: 6-20.
- Ryssaert C., Y. Perdaen, W. De Maeyer, P. Laloo, W. De Clercq & Ph. Crombé. 2007. "Searching for the stone Age in the Harbour of Ghent. How to combine test trenching and Stone Age Archaeology." *Notae Praehistorica* 27: 69-74.
- TOL, A.J., J.W.H.P. VERHAGEN, A. BORSBOOM & M. VERBRUGGEN. 2004. *Prospectief boren: een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. RAAP Archeologisch Adviesbureau. Rapport 1000*. Amsterdam.
- "Uitgravingen" In: Veiligheidsnota's Bouwbedrijf: Veiligheid op Kleine Bouwplaatsen. Vademecum van het nationaal actiecomité voor veiligheid en hygiëne in het bouwbedrijf N.A.V.B., 2002, bundel nr. 88: 6-20.
- Verhagen J., E. Rensink, M. Bats & Ph. Crombé. 2011. "Optimale strategieën voor het opsporen van Steentijdvindplaatsen met behulp van booronderzoek. Een statistische perspectief." *Rapportage Archeologische monumentenzorg* 197: 35-38.